

LBRIS

We know
books

Copyright © SIONO Editura

Toate drepturile rezervate. Este interzisă reproducerea totală sau parțială a textelor pe orice suport audio, video sau electronic fără acordul în scris al editurii, cu excepția citatelor scurte, mai mici de 100 de cuvinte, necesare pentru recenzii sau referințe.

SIONO Editura

Bd. Ion Mihalache 93 - 105, Sector 1

București, România

office@sionoeditura.com

www.sionoeditura.com

Editor: Radu Prodan

Corectura: Issabela Cotelin

Coperta: Robert Adrian

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PALADE, CĂTĂLIN

Anomalia / Cătălin Palade. - București : Siono Editura, 2025

ISBN 978-630-6509-85-0

821.135.1

Cătălin Palade

ANOMALIA

SIONO
EDITURA
București, 2025

I. LINIȘTEA

Pentru o clipă... a fost liniște.

Nu a fost o luptă, nu a fost nimic.

Două treimi din populația lumii a încetat să mai respire. A fost scurt, aleatoriu, fără niciun avertisment. Fie că erau prinși în agitația dimineții sau erau blocați în trafic, fie că se grăbeau spre școală sau încă se luptau cu inerția somnului, pentru ei clipa următoare nu a mai venit niciodată.

Pentru toți ceilalți a fost doar începutul.

Când structura socială s-a prăbușit odată cu cei ce defineau societatea, fiecare s-a trezit aruncat într-o luptă pentru propria existență, mânat de un instinct de conservare feroce. Au urmat zile teribile, în care panica și disperarea au scos la suprafață animalul din fiecare. Atmosfera era una de coșmar, iar mirosul insuportabil din aer era acompaniat de un zgomot electric, aproape hipnotic, al muștelor care terfeleau, într-un mod animalic și neiertător, corpurile celor căzuți în cele mai contorsionate poziții. Urletele gătuite de disperare ale celor condamnați să-și trăiască ultimele clipe într-o teroare psihedelică se auzeau din ce în ce mai încet, acoperite ușor și fără simțire de acea ultimă liniște. În lumina zilei, siluete fantomatice păseau printre cadavrele aflate în stare de putrefacție, căutând cu disperare apă și mâncare, tresărind de frică la fiecare mișcare sau mârâit amenințător al câinilor care trăgeau frenetic de cei căzuți la pământ. Odată cu lăsarea întunericului, se putea vedea adevărata amploare a dezastrului: orașe cuprinse de flăcări, animate sporadic de explozii asurzitoare și focuri de armă trase

de cei care duceau o luptă aprigă pentru depozitele de hrană. Urletele animalelor sălbatice, atrase de mirosul morții, completau acea frântură din imaginea întreagă a haosului care se instaurase peste tot în lume.

Tot ce depindea de controlul uman, toate tehnologiile care până atunci făcuseră viața mai ușoară, fuseseră în cele din urmă lăsate uitării. Pe lângă incendiile necontrolate, inundațiile catastrofale și defecțiunile apărute la reactoarele nucleare au dus la contaminarea a milioane de kilometri pătrați de pământ și apă, făcând astfel imposibilă repopularea zonelor pentru câteva sute de ani. Tot ce se putea întâmpla rău s-a întâmplat, iar cei care au suferit cel mai mult au fost cei care la început s-au considerat norocoși că au supraviețuit. În acele momente grele, poleiala subțire numită umanitate, construită cu greu în secole de sacrificii în numele civilizației, a fost îndepărtată ca un plasture care acoperea o rană care supura de multă vreme, scoțând astfel la suprafață adevărata natură umană, cea sălbatică și primitivă. Cei slabi și nepregătiți au fost primii care au căzut, iar cei puternici și bine hrăniți s-au luptat între ei până la anihilarea reciprocă. Toate predicțiile referitoare la comportamentul uman în astfel de vremuri s-au dovedit a fi, în final, simple speculații. În realitate, au fost redesenate liniile firave care separă nebunia de caracterul grotesc al omului împins dincolo de limite.

La câteva luni de la ceea ce ulterior avea să se numească Anomalia, incendiile s-au stins, iar mirosul greu începuse să facă loc aerului curat, lipsit de orice ar fi putut purta amintirea vremurilor trecute. Natura părea să recâștige ceea ce pierduse din cauza expansiunii agresive a oamenilor, în vreme ce supraviețuitorii se străduiau să se adune în jurul unui nucleu comun. Pentru ei natura devenise brusc, din frumoasă și romantică, dură și neiertătoare, pentru că majoritatea oamenilor nu mai dețineau cunoștințele necesare supraviețuirii sau adaptării la noul mediu.

Și, când totul părea pierdut, unite de un efort comun, autoritățile de pretutindeni s-au organizat și au preluat controlul.

Totul s-a desfășurat fulgerător, iar oamenii au văzut asta ca pe o salvare, mai ales că pentru cei mai mulți dintre ei cuvântul speranță devenise atât de prețios și de rar, încât ajunsese să fie pronunțat în șoaptă. În numai câteva luni, sub umbrela întrajutorării, toate națiunile lumii s-au unit și la un an de la aceea zi nefastă a fost acceptată o conducere unică.

Primul pas făcut de noua conducere în direcția restabilirii ordinii a fost aducerea tuturor supraviețuitorilor pe un singur continent. Acest pas de unificare forțată și de spălare etnică a reprezentat piatra de temelie a noului început.

Următorul pas a fost reorganizarea personalului științific. A fost nevoie de medici, ingineri, biologi, agricultori, de toți cei care supraviețuiseră și aveau pregătire științifică. Căutarea și protejarea acestora a devenit prioritatea numărul unu, pentru că numai ei aveau cunoștințele necesare restabilirii echilibrului.

În anii care au urmat, au fost avansate numeroase teorii menite să explice de ce în aceea zi, în același timp, miliarde de oameni au căzut ca secerați. Însă niciuna dintre ele nu a reușit să dea o explicație logică și pertinentă a ceea ce s-a întâmplat cu adevărat. Încă o dată oamenii s-au uitat către stele, așa cum făcuseră strămoșii lor vreme de mii de ani. De această dată n-au căutat ajutor divin, ci pe cineva pe care să dea vina. Pentru scurt timp, teoria conform căreia Pământul fusese ținta unui atac extraterestru a părut a fi singura explicație plauzibilă. Discuțiile aprinse nu au fost însoțite de argumente solide, pentru că nimeni nu a putut explica de ce o entitate extraterestră inteligentă ar fi vrut să radă de pe fața Pământului aproape întreaga populație indigenă. Argumentele referitoare la exploatarea resurselor au fost respinse din start, în condițiile în care pe Pământ nu exista o resursă care să nu se afle într-o cantitate mai mare în spațiu și mai ușor de obținut. Evident, astfel de teorii au circulat mai ales în pătura conspiraționistă a societății, alimentate cel mai adesea de știri neoficiale și de declarații trunchiate, dar care aveau priză la publicul disperat și slab informat.

Apoi, oamenii au coborât din nou privirea spre Pământ, acolo unde au căutat vinovați din Vechea Ordine. Suprasaturarea cu teorii ale conspirației a dus, în mod firesc, la o neîncredere a populației în autorități, fapt care a declanșat o adevărată criză a alimentelor. Cei mai mulți dintre ei nu mai aveau încredere în sursele de hrană asigurate de conducere, deoarece exista o teamă permanentă legată de otrăvirea populației prin intermediul alimentelor. Aceștia credeau că manipularea genetică a plantelor și animalelor a fost sursa Anomaliei și că totul a fost pregătit din timp în decursul a zeci de ani de inginerie genetică.

Criza alimentelor a durat câteva luni, iar rezolvarea a venit de la sine: majoritatea dintre ei nu mai știau să-și procure singuri hrana, erau total dependenți de sursele de hrană asigurate de autorități. Nu mai aveau de ales și trebuiau să se încreadă în cuvântul oficial. Deși a existat o supunere forțată dată de incapacitatea fiecăruia de a supraviețui fără un ajutor extern, în realitate oamenii erau panicați, pentru că, fără să identifice sursa Anomaliei, aceștia se așteptau ca în orice clipă aceasta să se repete. În mod inevitabil, acea starea mocnită de anxietate socială a dus la apariția unor revolte violente împotriva celor din conducere și asta pentru că cei mai mulți dintre ei nu voiau decât o explicație oficială care să le dea un sentiment de siguranță. Nu mai erau interesați dacă acea explicație era plauzibilă sau nu, toți se aflau în acel punct în care voiau să fie mințiți. Explicația oficială nu a venit niciodată. În schimb, au fost instaurate o serie de măsuri severe care să înăbușe din fașă orice tentativă de revoltă și de tulburare socială.

Treptat, culoarele în care cetățenii noului stat se puteau mișca liberi erau din ce în ce mai înguste. Dezvoltarea și confortul individual au trecut ușor și insesizabil pe locul doi, prioritatea fiind dezvoltarea tehnologică și consolidarea socială. Acest termen de „consolidare socială” era folosit adeseori de conducere atunci când opozanții regimului erau acuzați de agitații sociale, uneori fără prea multe dovezi, ducând astfel la

dispariții subite pentru totdeauna. Aceste abuzuri au dus la apariția unor grupări de rezistență, care, pe fondul nemulțumirii populației față de măsurile impuse de autorități, au reușit să atragă din ce în ce mai mulți adepți. La trei ani de la declanșarea Anomaliei, rebelii au fost acuzați de genocid atunci când, printr-o acțiune coordonată, au distrus o mare parte din depozitele de hrană, ducând la moartea prin înfometare a mai mult de douăzeci de milioane de oameni. Această acțiune a declanșat furia populației, ducând în scurt timp la prinderea celor responsabili de atac. Deși au circulat unele informații care sugerau că se putea evita criza alimentară prin deschiderea rezervelor de urgență, inexistente în mod oficial, nimeni nu a avut curajul să protesteze. Furia populației vărsată asupra rebelilor a acționat ca o confirmare a faptului că oamenii erau în sprijinul autorităților. Aceștia au început să aibă încredere în deciziile pe care conducerea le lua, indiferent dacă erau sau nu împotriva sistemului lor de credințe. Rând pe rând, ancorele din vechiul sistem de gândire au început să dispară odată cu instaurarea unui sistem nou, care nu putea fi pus la îndoială, cel al științei. Acest nou mod de gândire permitea maselor să se încreadă în cuvântul oficial doar pentru că acesta promova încrederea în știință, deși puțini erau cei care aveau cunoștințe științifice, iar dintre aceștia și mai puțini puteau pune la îndoială corectitudinea informațiilor prezentate.

Astfel, pentru a menține ordinea socială, a fost emisă Carta celor Cinci Afirmații Fundamentale:

1) *Știința nu poate fi contrazisă; ea reprezintă adevărul absolut, confirmat de caracterul imuabil al legilor fundamentale ale naturii.*

2) *Individul ca entitate separată nu are capacitatea de a decide ce e bine pentru el sau pentru ceilalți; prin urmare, deciziile sunt luate numai de autoritățile competente, pe baza datelor științifice și au ca scop deservirea interesului comun.*

3) *Interesul comun nu este absolut; el nu poate fi abătut de la calea cea dreaptă, stabilită prin metode științifice și aprobată de conducere.*

4) *Nu există alt adevăr decât cel oficial; prin urmare, orice altă afirmație luată cu drept de adevăr, altul decât cel oficial, este considerată destabilizatoare și va fi pedepsită ca atare.*

5) *Convingerile primitive de orice fel, care nu sunt probate de adevăruri științifice, sunt considerate periculoase; prin urmare, sunt interzise.*

Sub această cartă, în decurs de câțiva ani autoritățile au reușit să controleze toate aspectele vieții private a fiecărui individ. Cele mai multe dintre eforturile colective au fost direcționate către cercetare și dezvoltare tehnologică, iar în acest scop au fost înființate centre de recrutare a copiilor supradotați. Aceștia erau extrași din familiile lor și duși în astfel de centre, unde erau pregătiți intens pentru a deveni oameni de știință: Majoritatea celor selecționați nu aveau să-și mai vadă niciodată părinții, devenind astfel proprietate comună în slujba tuturor, un rol considerat a fi de mare importanță civică. Datorită investițiilor în cercetare, în doar câțiva ani oamenii au început să aibă de-a face cu tehnologii atât de avansate încât se puneau problema dacă nu cumva avansul tehnologic atât de rapid întrecea capacitatea omului de adaptare la aceste noi tehnologii. Au fost dezvoltate reactoare de fuziune nucleară care să înlocuiască toate sursele de energie poluante. În același timp, au fost demarate ample proiecte de împădurire și de teraformare, având ca scop controlul climatic și reducerea cu până la nouăzeci la sută a suprafețelor deșertificate. Hrana a devenit abundentă și gratuită, însă accesul la ea era controlat în totalitate de autorități. Programul de alimentație al fiecărui individ era personalizat în funcție de profilul genetic, de efortul depus în fiecare zi, cuantificat de gradul de indispensabilitate a muncii prestate pentru binele comun.

A urmat suspendarea dreptului la reproducere liberă. Numărul de copii și caracteristicile genetice ale acestora erau determinate de Centrul de Inginerie Genetică. Aici se făceau studii privind impactul produs de viitorul copil asupra echilibrului social. Dacă procentul de inginerie genetică raportat la materialul genetic original era peste Limita Pură, atunci copilul devenea proprietate comună, iar părinții nu mai aveau niciun drept asupra acestuia. În realitate, în toate cazurile rolul părinților era limitat la acela de supraveghetor al copilului. Astfel, autoritățile determinau cantitatea de hrană, programul de hrănire, medicamentele și rolul acestuia în societate. Fiecare individ se transforma încet, dar sigur, într-o rotiță mică dintr-un angrenaj complex care devenea din ce în ce mai precis și mai predictibil, dar lipsit de orice preocupare față de nevoile individuale ale fiecăruia. Totul a evoluat atât de rapid încât, în numai cincizeci de ani de la Punctul Zero, Pământul s-a transformat complet, iar oamenii au devenit mai sănătoși, mai sătui, mai puternici și mai lipsiți de libertăți ca oricând.

2. INTELIGENȚA

Pășind grăbit pe holul principal al Institutului de Cercetare Avansată a Inteligenței Artificiale, Thomas Blake se îndrepta îngândurat către sala de conferințe, unde era așteptat să-și prezinte ultimele rezultate privind cercetarea de frontieră din domeniul algoritmilor de transfer creier-mașină. Deși avea reputația unui ciudat cu idei și mai ciudate, prezentarea s-a anunțat a fi un eveniment așteptat de toată comunitatea științifică. Și asta nu din cauza interesului arătat pentru rezultatele științifice care vor fi prezentate, ci pentru plăcerea sadică de a-l vedea ironizat de toți cercetătorii titrați. Pentru ei, un astfel de eveniment reprezenta de fiecare dată ocazia perfectă în care aceștia își etalau capacitățile extraordinare de a umili, în mod nejustificat, pe toți cei care nu se încadrau în modul lor de gândire. Din acest motiv, nu putea să spună că avea prea mulți prieteni; majoritatea celor care îl cunoșteau nu voiau să fie asociați cu cineva considerat „a nu fi în toate mințile”. După părerea lui, această izolare îi făcea viața mai ușoară. Nu mai trebuia să-și piardă timpul explicând celor din jur toate teoriile la care lucra, pentru că nimeni nu îl lua în seamă. Era suficient să facă asta o dată pe an în cadrul unor astfel de întruniri și scăpa pentru mult timp de întrebările indiscrete. De această dată, miza era uriașă. Rezultatele, pe care el le considera „revoluționare”, trebuiau prezentate astfel încât să-i convingă pe ceilalți de importanța muncii lui și astfel să evite o bătaie de joc generalizată. Însă, din cauza unui cumul de evenimente mai mult sau mai puțin predictibile, cum ar fi o ploaie torențială, un trafic

infernal și un șofer de taxi plictisit, prezența la timp la propria-i prezentare se anunța a fi o sarcină extrem de greu de împlinit.

Parcurs până acum de nenumărate ori, holul în care se afla părea mai lung ca niciodată, emoțiile crescute făcându-l să mai slăbească puțin nodul cravatei, pe care nu o suporta nicicum. O alesese de dragul etichetei. Pentru el, cravata nu era nici mai mult, nici mai puțin decât o reminiscență a unor vremuri trecute, păstrată de ceilalți ca un semn de continuitate a civilizației.

Din punct de vedere al mentalității, oamenii nu s-a schimbat aproape deloc față de cei care trăiau în peșteri în urmă cu mii de ani. Atunci foloseau oase și pietre ca obiecte de decor corporal. În timp s-au schimbat doar materialele, au devenit mai scumpe și mai strălucitoare, însă nu și ideea stupidă de a avea decorații inutile era răspunsul lui atunci când cineva încerca să îl convingă de anumite aspecte ale stilului lui vestimentar. Întrebat mereu de ceilalți colegi de ce nu poartă cravată la întâlnirile importante, răspunsul lui era tot timpul același:

– Dacă o făceau mai lată m-aș fi putut șterge cu ea la gură, iar dacă o făceau mai îngustă m-aș fi simțit ca o vită cu funia de gât. Așa că, văzând asta, nu pot să mă prefac că ignor compromisul.

Replica interlocutorului venea întotdeauna sub forma unui zâmbet care încerca, fără succes, să mascheze o grimasă neintenționată.

În general, ura lucrurile pe care trebuia să le facă doar pentru că trebuiau făcute, fără a avea un substrat logic în spatele lor, iar purtarea cravatei era una dintre acestea.

Cum ar putea o bucată de cârpă atârnată de gât să mă facă mai prezentabil? De ce nu au atârnat-o între picioare? Probabil atunci ar fi realizat cât de penibil e să porți așa ceva. Și, până la urmă, cât de plictisiți și de frustrați să fi fost oamenii din Vechea Ordine, astfel încât să inventeze mai mult de treizeci de moduri de a face un nod la cravată?

Dobitocul! îi sări imediat gândul la taximetristul plictisit care îl lăsase într-o baltă adâncă până la glezne și din cauza căreia

picioarele îi alunecau înainte și înapoi în interiorul pantofilor plini cu apă. Însă nu asta îl scotea cel mai tare din minți, ci sunetele amuzante pe care le scoteau picioarele fleșcăite și care îl făceau să se simtă stânjenit atunci când trecea pe lângă ceilalți colegi de breaslă.

În timp ce revolta interioară căpăta proporții epice, văzul ușii de acces către amfiteatru îi aminti rapid că era în întârziere și că ar trebui să mărească ușor cadența pașilor. Pentru prima dată în viața lui, emoțiile puternice erau legate de ceea ce ar putea să creadă ceilalți despre rezultatele pe care urma să le prezinte. Voia ca de această dată să nu mai fie arătat cu degetul, voia ca ceilalți să-i accepte ideile și să-i fie respectată munca asiduă depusă în cei șaisprezece ani de când începuse lucrul în cel mai prestigios institut de cercetare a inteligenței artificiale din lume. Aproape jumătate din viață a lucrat printre cei mai inteligenți oameni de pe planetă și nu avea niciun regret legat de faima dobândită în toți acești ani, chiar dacă nu înțelegea pe deplin cum de a reușit să ajungă la acest renume. Dintotdeauna s-a considerat un neconformist care a reușit mereu să atragă antipatia celor din jurul lui, mai ales în timpul discuțiilor științifice, discuții care nu erau tocmai cele mai calme sau cele mai diplomate. Însă niciodată nu a considerat că a exagerat în această privință. Totuși, ar fi vrut ca lucrurile să se desfășoare un pic altfel. Această problemă legată de reputația lui devenise cumva un obstacol inutil, dar semnificativ în calea lui către convingerea celorlalți de importanța a ceea ce urma să prezinte.

Ajuns în fața sălii, Thomas aruncă umbrela dintr-o singură mișcare în suportul de la intrare, fără a se opri în dreptul lui. După care, cu pași repezi, coborî scările amfiteatrului, lăsând din mers haina pe singurul scaun liber din sală. Câteva momente mai târziu, urcă la pupitrul unde urma să-și înceapă prezentarea. Liniștea apăsătoare și privirile celorlalți îi accentuau și mai mult anxietatea, care și așa era insuportabilă. Într-un final își făcu curaj și, după un scurt moment în care își dresă vocea și își

ciufului părul ușor neîngrijit, acesta își începu discursul.

– Inteligența! Dacă ar fi să dau o definiție personală, neoficială și oarecum poetică, aș spune că inteligența e modul discret prin care Universul își laudă existența. Dorită și mai mult de cei ce o au și neînțeleasă de cei cărora le lipsește, această particularitate a materiei de a fi conștientă de ea însăși a reușit să aprindă imaginația celor mai strălucite minți încă din antichitate. Ce reprezintă, în realitate, inteligența? Putem spune că e un rezultat inevitabil al legilor naturii, dat de forma actuală de existență a materiei? Sau o putem cataloga ca fiind un accident fericit al evoluției? Ei bine, cu riscul de a părea un pic deplasată definiția, spun că inteligența este o stare a unui sistem complex, în care informația este convertită în decizii, urmărind în mod constant micșorarea erorii de convertire. O inteligență care nu poate primi informații și care nu poate oferi un rezultat adaptabil este la fel ca o vioară fără corzi la care nu cântă nimeni. Adică își pierde sensul. De aceea, informația este cea care definește nivelul de abstractizare al inteligenței. Să luăm cazul inteligenței umane. Informațiile, pe care creierul le primește de la mediul din jurul lui, vin prin cele cinci canale de informații, pe care noi le numim simțuri. Astfel, orice alt tip de informație primit de creier de la mediul înconjurător trebuie tradus într-unul dintre cele cinci simțuri de bază. Spre exemplu, omul nu are capacitatea de a simți viteza printr-un simț separat. Viteza poate fi analizată prin simțul văzului, însă numai atunci când există un sistem de referință vizual. Pământul se mișcă în jurul centrului galaxiei cu aproximativ două sute douăzeci de kilometri pe secundă, adică de o mie de ori viteza de croazieră a unui avion cu reacție, viteză de care noi nu suntem conștienți. De aceea, gândurile noastre nu sunt altceva decât o croială a informațiilor primite prin intermediul simțurilor, simțuri care reprezintă în același timp o poartă către lumea exterioară, dar și o închisoare ai cărei pereți nu îi putem vedea sau atinge. În acest caz, nu v-ați întrebat niciodată cum ar arăta gândurile voastre

dacă ați fi lipsiți de aceste simțuri? Opriți-vă pentru o clipă și analizați ultimul vostru gând, oricare ar fi el. Gata? Ar fi putut exista acel gând fără să îl raportați la unul dintre cele cinci simțuri de bază? Vă răspund tot eu. Nu, nu ar fi putut exista, indiferent de cât de mult v-ați fi străduit să faceți asta. Chiar dacă la o primă analiză ați putea crede că nu există nicio legătură, mai gândiți-vă un pic.

– Eu mă gândesc că sunt fericit! se auzi o voce din partea opusă a amfiteatrului. Nu există nicio legătură între acest gând și cele cinci simțuri despre care vorbești!

– În primul rând, aș dori să ne bucurăm pentru el, zise Thomas, zâmbind. Probabil e singura persoană care se gândește la fericire în timpul unei prezentări științifice. Și... ce sau cine te face pe tine fericit? întrebă Thomas, încercând să localizeze persoana care tocmai vorbise.

– Nu știu... câinele meu?

– Câinele tău e albastru?

– Nu, e maroniu, mic de statură și cu o ureche bleagă, zise el râzând.

– Și... să înțeleg că niciuna dintre aceste caracteristici pe care mi le-ai înșirat nu implică văzul, așa e?

În sală se auzi un murmur de râsete, în care fiecare privea la cel de lângă el, confirmând umorul situației printr-o clătinare din cap plină de importanță și cu un râs satisfăcut.

– După cum ziceam, gândurile noastre sunt un rezultat direct al interacțiunii cu mediul din jurul nostru. În acest caz, oare cât de mult suntem limitați de propria existență, nefiind capabili să corelăm informațiile care trec pe lângă noi tocmai din această cauză, și anume numărul limitat de canale de informații? Care ar fi fost percepția noastră despre Univers dacă nu am fi fost capabili să vedem? Nu am fi știut de existența luminii, prin urmare nu am fi știut de existența Lunii sau a oricărui corp celest, pentru simplul motiv că nu le-am fi văzut. Dacă nu am fi știut de existența Lunii sau a Soarelui, nu am fi putut să

explicăm ciclicitatea mareelor sau a anotimpurilor. Nu am fi fost capabili să obținem informații despre pericolele aflate la distanță și, cel mai probabil, nu am fi existat ca specie. Astfel, ne putem întreba: cât de abstractă poate fi o inteligență care are acces la mai mult de cinci canale de informații? Să presupunem că reușim să realizăm un model matematic care să conducă la crearea unei inteligențe artificiale capabile să evolueze în mod conștient. Evoluția acestui tip de inteligență, până la un punct, ar putea fi asemănătoare cu cea a oamenilor. Pe măsură ce inteligența se dezvoltă și mai mult, capacitatea de ordonare și corelare a informațiilor crește, depășind nivelul de înțelegere actual. Atunci mai poate inteligența umană să identifice o astfel de inteligență abstractă? Evident, în aceste condiții e normal să ne întrebăm care e limita până la care se poate dezvolta o astfel de inteligență și dacă aceasta este capabilă să manipuleze legile naturii astfel încât să-și asigure dezvoltarea și să evite dispariția. Să pui întrebarea corectă este la fel de important ca informația pe care vrei să o afli, pentru că direcția de dezvoltare a inteligenței este dată de abilitatea de a pune întrebări, chiar și atunci când ele nu mai sunt atât de evidente. De aceea, răspunsul corect la ultima întrebare e *nu* și, cel mai probabil, nu vom putea niciodată. Ceea ce știm cu siguranță e că există o săgeată a timpului, dată de creșterea entropiei. Asta înseamnă că într-un viitor îndepărtat, atât de îndepărtat încât ne-ar lua mult timp să scriem cifrele anilor, o inteligență ajunsă la un nivel inimaginabil de dezvoltare nu ar avea decât două soluții, și anume: fie e martora unui sfârșit rece și întunecat al Universului, fie va transcende dincolo de limitele acestuia într-o existență pe care noi nu o vom putea înțelege niciodată, pentru că am fi ca o bacterie care încearcă să înțeleagă noțiunile de mecanică cuantică. La acel nivel de dezvoltare, aceste ființe inteligente ar fi creatori de universuri, ar fi zei, iar implicațiile sunt dincolo de puterea noastră de înțelegere. Încercarea de a da o definiție cuprinzătoare inteligenței va fi întotdeauna sortită eșecului, deoarece aceasta va